

Indokolás

Az országgyűlési határozat javaslat egyszerre kíván megemlékezni a kitelepített budapestiekről, illetve a vidéki otthonaikból kényszerszertartózkodási helyre telepítettekről, valamint az őket befogadó családokról; az egykori jugoszláviai és osztrák határsávból, továbbá vidéki nagyvárosokból és kisebb településekből zárt, alföldi kényszermunkatáborokba telepített és rendőri őrizet alá vont családokról. A kitelepítések és deportálások nem köthetők egyetlen meghatározott évszámhoz, a kommunista terror több esztendőn keresztül módszeresen tette tönkre az emberek életét.

Az első és talán az összes közül a legnagyobb tömegű magyarországi népességet érintő kitelepítés 1950. június 22-ről 23-ra virradó éjjel vette kezdetét, ekkor a déli határsávból szállították el a vezetés számára „osztályidegennek” számító elemeket. A deportálások célpontja a hortobágyi puszta volt. A következő nagyobb hullám 1951 novemberében illetve decemberében volt, majd 1952 tavaszán és nyarán újabb akciók következtek. Az utolsó, nagyobb hortobágyi internálást 1953 januárjában Kunmadarason hajtották végre.

Budapesten 1951. május 21-től július 18-ig tartottak a módszeres tisztogatások. Hivatalosan 12.700 embert telepítettek ki a fővárosból Szolnok, Békés, Heves, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár, Pest és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékbe, összesen 137 településre. A diktatúra kiszolgálói azokat sem hagyták menekülni, akik a kitelepítés elől elszöktek, kórházba vonultak vagy éppen vidékre költöztek. A fellelt dokumentumok alapján ezekkel együtt a kitelepítettek száma 13.670-re növekedett. Budapest minden kerületéből hurcoltak el családokat, a legmagasabb számban - sorrendben - a II., XI., XII., V. és az I. kerületekből. A kitelepítések alatt a családokat házanként, többnyire egyetlen helyiségben helyezték el, a sokszor szintén nem kívánatos elemeknek számító falusi, ún. kulák családoknál. A befogadók szinte minden esetben segítséget nyújtottak a budapestieknek, megtörhetetlen emberségről téve tanúbizonyságot. Tudták, hogy az inséges idők alatt a túléléshez kitartásra és a kommunista terror elleni összefogásra van szükség.

Sztálin 1953. március 5-én meghalt, ám a „tisztogatások” véglegesen csak nyárra zárultak le. Az 1950 júniusától kitiltott (deportált és kitelepített) családokat nem rehabilitálták, végzettségüknek megfelelő munkát többé nem végezhetek, megvont nyugdíjukat nem kapták vissza. Laktak, ahogy tudtak, éltek, ahogy tudtak; a semmiből indultak, megbélyegzettként. A közigazgatási határozattal elkobzott ingó- és ingatlan vagyont nem kapták vissza. Az őket sújtó rendeletek megalkotóit és végrehajtóit mind a mai napig nem vonták felelősségre.

A totális diktatúra kegyetlensége emberek százazreinek életét tette tönkre. Sokszor egy tollvonással húztak át jövőket, szakítottak el embereket korábbi életkörülményeiktől, családjuktól, barátaiktól, fosztottak meg megélhetésüktől. A nemzeti emlékezés megköveteli, hogy megemlékezzünk a magyarság e történelmi tragédiájáról, a kommunista önkényuralom embertelenségéről, a kitelepített és meghurcolt honfitársaink tragikus sorsáról.

A méltó megemlékezés mellett ugyanakkor kötelességünk, hogy megőrizzük azok emlékét, akiknek a diktatúra legsötétebb időszakaiban is volt elég bátorságuk megtartani emberségüket. Példát kell vennünk bátorságukról, erőt kell merítenünk összefogásukból. Fontos, hogy a diktatúra embertelenségében a kitelepítettek, elhurcoltak befogadására kényszerítettek emberségessége, segítő hozzáállása is a nemzeti emlékezés részévé váljon.

